

Το νερό... νεράκι

Νικόλαος Νεράντζης

1^ο Ημερήσιο Γυμνάσιο Θέρμης

Σύντομη περιγραφή

Μέσα από 3εις διδακτικές ενότητες, και συνδέοντας Βιολογία - Γεωλογία - Φυσική - Οικιακή Οικονομία και Αστρονομία, οι μαθητές καλούνται να επικεντρωθούν στο γεγονός ότι το νερό συνδέεται με πολλούς επιστημονικούς τομείς και να αντιληφθούν την σημαντικότητα του νερού για τα έμβια όντα - και ιδιαίτερα για τον άνθρωπο. Με τις δραστηριότητες (οι οποίες έχουν ενιαία αρίθμηση), οι μαθητές θα αναπτύξουν την κατανόηση της σημασίας του νερού, τη σχέση του με το περιβάλλον και τον τρόπο με τον οποίο επηρεάζει τη ζωή. Το υλικό που παρέχεται ανταποκρίνεται στο επίπεδο της τάξης των μαθητών, είναι κατανοητό και προσαρμοσμένο στις ανάγκες και στα ενδιαφέροντά τους. Η συνολική δομή του μαθήματος θεωρούμε ότι παρέχει μια περιεκτική και ενδιαφέρουσα μαθησιακή διαδρομή στους μαθητές, συνδυάζοντας φυσικές επιστήμες, διαστημική έρευνα και συζητήσεις που προκαλούν το ενδιαφέρον τους.

Γενικές πληροφορίες

Τίτλος: Το νερό... νεράκι

Εκπαιδευτικό Περιεχόμενο

Βαθμίδα και τάξη: Α', Β' Γ' Γυμνασίου

Ηλικία: 12-15 ετών

Προαπαιτούμενα: -

Διάρκεια: 3 Διδακτικές ώρες

Σύνδεση με το Αναλυτικό Πρόγραμμα:

Φυσική Α' Γ/σίου: Φύλλο Εργασίας 6, Οι Αλλαγές Κατάστασης του Νερού – Ο "Κύκλος" του Νερού

Βιολογία Α', Β', & Γ/σίου: Μπορεί να συνδεθεί με όλες τις θεματικές.

Γεωλογία Α' Γ/σίου: Ενότητα Β' - Το Φυσικό περιβάλλον

Γεωλογία Β' Γ/σίου: ΜΑΘΗΜΑ 4 - Μελετώντας με χάρτες το φυσικό περιβάλλον της Ευρώπης & ΜΑΘΗΜΑ 12 - Οι θάλασσες της Ευρώπης

Οικιακή Οικονομία Α' Γ/σίου: Ενότητα 5.5, ΔΙΑΤΡΟΦΗ ΚΑΙ ΔΙΑΙΤΟΛΟΓΙΑ

Εκπαιδευτικοί στόχοι

Γνωστικοί Στόχοι

- Να κατανοήσουν τη σημασία του νερού για τη ζωή, τις βιολογικές διαδικασίες, στις διαστημικές αποστολές και τη ζωή στο Διάστημα.
- Να αναγνωρίσουν τις επιπτώσεις της έλλειψης νερού στον ανθρώπινο οργανισμό και σε άλλα έμβια όντα.

Συναισθηματικοί Στόχοι

- Να αναπτύξουν συναίσθηση ευαισθησίας στις ανάγκες του φυσικού περιβάλλοντος.
- Να αναζητήσουν τη συναισθηματική σύνδεση με το θέμα, αναγνωρίζοντας την εξάρτησή τους από το νερό.
- Να αναπτύξουν ενδιαφέρον και ενθουσιασμό για τη διαστημική έρευνα και τη ζωή των αστροναυτών.
- Να αναγνωρίσουν τη συναισθηματική πτυχή των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι αστροναύτες.

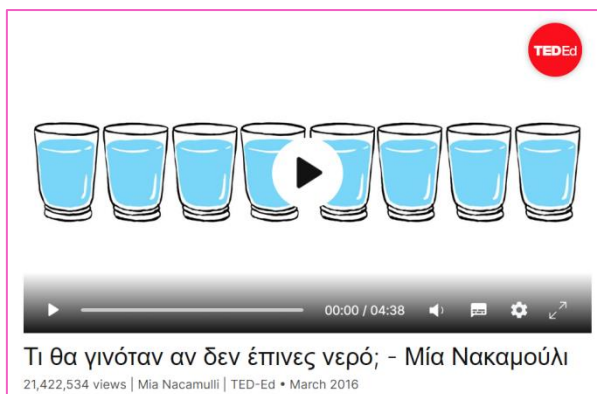
Ψυχοκινητικοί Στόχοι

- Να συμμετάσχουν σε συζητήσεις και δραστηριότητες που απαιτούν συλλογική σκέψη.
- Να εκφραστούν και να υποστηρίξουν τις απόψεις τους μέσα από συζητήσεις.
- Να συμμετάσχουν σε ρόλο-παιχνίδια ή σενάρια που αφορούν τη ζωή στον Άρη.

ΕΝΟΤΗΤΑ 1

• Δραστηριότητα 1η - Η σημασία του νερού (5'+5')

A. Προβολή Βίντεο: "Τι θα γινόταν αν δεν έπινες νερό; - Mia Nacamulli, TED-Ed, 2016. (*Κάντε κλικ πάνω στην εικόνα*). Η επιλογή ενός εκπαιδευτικού βίντεο, όπως το "Τι θα γινόταν αν δεν έπινες νερό;", παρέχει οπτική & πολυμεσική υποστήριξη στη θεματική. Το βίντεο μπορεί να εγείρει το ενδιαφέρον των μαθητών και να προκαλέσει ερωτήματα.

B. Ερωτήσεις στην ολομέλεια. Συζήτηση / Καταιγισμός ιδεών.

Οι ερωτήσεις μπορούν να ενθαρρύνουν τη συζήτηση και την ανταλλαγή απόψεων στην τάξη. Εστιάζοντας στη σημασία του νερού, οι μαθητές μπορούν να αναπτύξουν κριτική σκέψη.

- Τί γνωρίζετε για τα φυτά; Πόσο νερό χρειάζονται για να ζήσουν;
- Για τον άνθρωπο; πόσο νερό χρειάζεται ένα παιδί ή ένας ενήλικας για να μην υπάρξουν σοβαρές συνέπειες στην υγεία του;
- Ποιοί παράγοντες μπορεί να επηρεάσουν τις παραπάνω ανάγκες

• Δραστηριότητα 2η - Quiz "Ας δούμε για ...τις Μέλισσες" (5')

A. Quiz: Στο παρακάτω πλαίσιο παρουσιάζονται ερωτήσεις του Quiz "Ας δούμε για ...τις Μέλισσες"¹, στο οποίο οι μαθητές απαντάνε με κάρτες Plickers². (*Σημ.: Κάτω από τις ερωτήσεις υπάρχουν προτεινόμενες απαντήσεις. Με κόκκινο χρώμα είναι η ορθή απάντηση*). Το Quiz δίνει την ευκαιρία στους μαθητές να ενσωματώσουν γνώσεις (για τα έντομα και την σχέση τους με το νερό) και να εξετάσουν τη σχέση τους με το περιβάλλον εν γένει.

B. Ακολουθεί σύντομη Συζήτηση & Ανασκόπηση.

Ενθαρρύνοντας την συζήτηση και την ανταλλαγή απόψεων στην τάξη, οι μαθητές - όχι μόνο- μπορούν να αναπτύξουν κριτική σκέψη -αλλά και- να μοιραστούν τις

¹ Οι ερωτήσεις βασίζονται στο Μπάτη Κ.-Δ. (2019) Βιολογία, δραστηριότητα και συμπεριφορά μελισσών (Bachelor thesis). Ανάκτηση από <http://eureka.teithe.gr/jspui/bitstream/123456789/14940/1/MPATI.pdf> στις 26-12-2023.

² Οι κάρτες βρίσκονται εδώ <https://help.plickers.com/hc/en-us/articles/360008948034-Get-Plickers-Cards>. Ο εκπαιδευτικός 'αποτυπώνει' τις απαντήσεις με την χρήση της ομώνυμης εφαρμογής.

σκέψεις τους και -τέλος-, να ανακεφαλαιώσουν τα κύρια σημεία των δραστηριοτήτων.

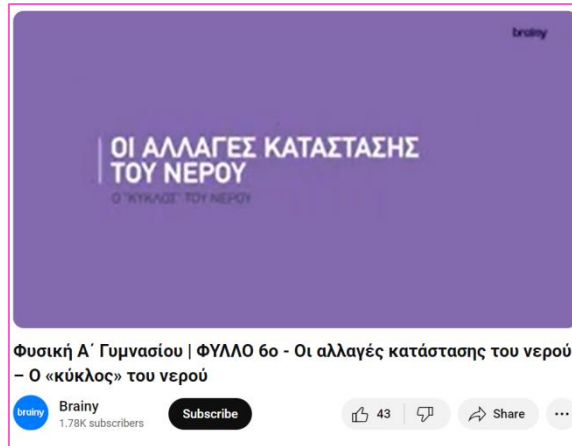
1. Στην εικόνα βλέπουμε:
ένα εξοχικό ένα κλουβί **μία κυψέλη**
2. Σε ένα μελίσσι έχουμε πόσες βασίλισσες ;
1 2 3
3. Η βασίλισσα πόσα περίπου αυγά γεννά κάθε ημέρα;
15 150 1500
4. Επίσης, σε ένα μελίσσι υπάρχουν κηφήνες και εργάτριες. Σωστά;
Ναι Όχι
5. Η εργάτρια πετάει γύρω στα λουλούδια και πρέπει να συλλέγει και να μεταφέρει νέκταρ και γύρη. Σωστά;
Ναι Όχι
6. Η εργάτρια πρέπει να συλλέγει και να μεταφέρει νέκταρ και γύρη αλλά όχι νερό! Σωστά;
Ναι Όχι
7. Οι μέλισσες ενός μελισσιού κάθε μέρα, πόσο νερό περίπου χρειάζεται να συλλέγουν 0,5 του λίτρου νερό;
5 ml 0.5 l 1 l
8. Εάν έχει πολύ ζέστη, οι μέλισσες χρειάζεται να συλλέξουν παραπάνω νερό;
Ναι Όχι
9. Όταν επικρατεί καύσωνας ένα μελίσσι μπορεί να συλλέξει έως και 5 λίτρα νερού την ημέρα. Σωστά;
Ναι Όχι
10. Το νερό χρησιμοποιείται για το δρόσιμα της κυψέλης. Σωστά;
Ναι Όχι

• Δραστηριότητα 3η - Ο Κύκλος του Νερού & οι 3εις καταστάσεις του νερού (20')

A. Εκπαιδευτικός πόρος: Ο ΚΥΚΛΟΣ ΤΟΥ ΝΕΡΟΥ - ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ, από το φωτόδεντρο, <http://photodentro.edu.gr/aggregator/lo/photodentro-lor-8521-10996>

B. Εκπαιδευτικός πόρος: ΥΔΡΟΛΟΓΙΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ Η Ο ΚΥΚΛΟΣ ΤΟΥ ΝΕΡΟΥ, από το φωτόδεντρο, <http://photodentro.edu.gr/aggregator/lo/photodentro-lor-8521-10962>

Γ. Προβολή βίντεο: Φυσική Α' Γυμνασίου | ΦΥΛΛΟ 6ο - Οι αλλαγές κατάστασης του νερού – Ο «κύκλος» του νερού, Brainy, <https://youtu.be/2nnsFDwXuXU> (10')

(Κάντε κλικ πάνω στην εικόνα).

Στην Δραστηριότητα αυτή θα εξετάσουμε την πορεία του νερού στη φύση, το πώς περνά μεταξύ υγρής, αερίου και στερεάς κατάστασης - δίνοντας έμφαση στους 3εις καταστάσεις της ύλης. Οι μαθητές μπορούν να συζητήσουν τις διάφορες καταστάσεις του νερού και πώς αυτές επηρεάζουν το περιβάλλον και τη ζωή.

Δ. Ακολουθεί Συζήτηση - Ανασκόπηση

Προτρέπονται οι μαθητές ς να συνδέσουν τις πληροφορίες με την καθημερινή τους ζωή και να συζητήσουν τον ρόλο του νερού στον κόσμο τους.

• Εργασία για το σπίτι

Οι μαθητές καλούνται να παράγουν γραπτό κείμενο 1-2 σελίδων (χωρίς τις Πηγές που θα χρησιμοποιήσουν) με θέμα “Η ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΝΕΡΟΥ”. Οι μαθητές να αναζητήσουν περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη σημασία του νερού σε διάφορες πτυχές της ζωής, της υγεία, του περιβάλλοντος κλπ. Μπορούν να παρουσιάσουν πρόσφατα γεγονότα ή προκλήσεις που σχετίζονται με την πρόσβαση στο νερό παγκοσμίως και πώς αυτό επηρεάζει κοινότητες ή να μοιραστούν προσωπικές τους εμπειρίες σχετικά με τη σημασία του νερού στη ζωή τους. (Οι μαθητές μπορούν να ενσωματώσουν δικές τους εικόνες, σχέδια ή φωτογραφίες, αποσπάσματα βιβλίων, λόγια σημαντικών ανθρώπων ή ποίηση.)

Προτεινόμενες πηγές:

1. “ΤΟ ΝΕΡΟ ΚΑΙ Η ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΤΟΥ ΣΗΜΑΣΙΑ” https://www.biosyn-oelmek.org/ekpaideftiko_yliko/ekpaideftiko_yliko_files/Water.pdf
2. “ΔΙΑΤΡΟΦΗ ΚΑΙ ΔΙΑΙΤΟΛΟΓΙΑ” από το σχολικό εγχειρίδιο http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/html/8547/2338/Oikiaki-Oikonomia-B-Gymnasiou_html-apli/index_5_9.html (Οικιακή Οικονομία)

- Επέκταση

1. GoLab, Μάθημα “Καθαρό Νερό: Μετατρέποντας Το Νερό Σε Πόσιμο”
<https://www.golabz.eu/ils/καθαρό-νερό-μετατρέποντας-το-νερό-σε-πόσιμο>.
2. Φωτοσύνθεση, Εκπαιδευτικός πόρος από το φωτόδεντρο,
<http://photodentro.edu.gr/aggregator/lo/photodentro-aggregatedcontent-8526-7743>
3. “Ποια πρακτικά βήματα μπορούν να γίνουν για να προωθήσουν την διατήρηση και την αποτελεσματική χρήση του νερού;”

ΕΝΟΤΗΤΑ 2

- Σύνδεση με τα προηγούμενα (5’)

Κατά την ανασκόπηση, επανασυνδεόμαστε με τα κύρια θέματα που καλύφθηκαν στην προηγούμενη ενότητα.

- Δραστηριότητα 4η - Φυσική & Νερό (15’)

Εμπλουτισμένη παρουσίαση

A. Πειραματικό Γυμνάσιο, Φυσική Α΄ Γυμν., Το νερό. Ιδιότητες, φαινόμενα και σημασία.

<https://jkaradam.weebly.com/uploads/2/1/1/3/21134106/fyllokyklosnerou.pdf>

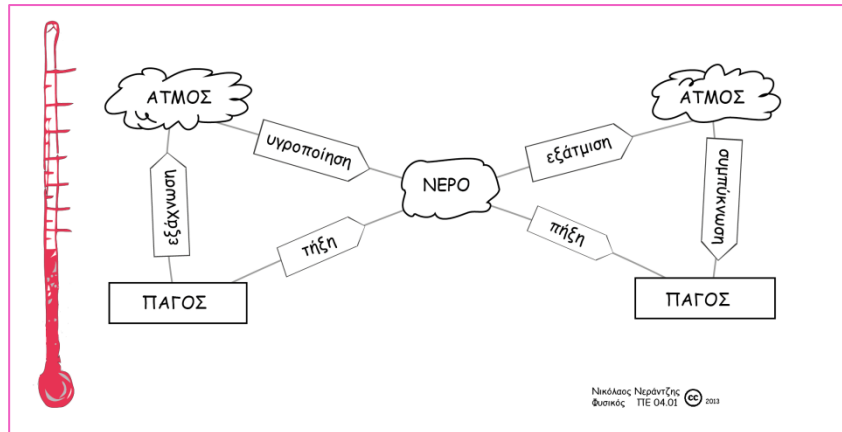
B. 7.1 Αλλαγές κατάστασης και θερμότητα,

http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/html/8547/2204/Fysiki_B-Gymnasiou_html-empl/index7_1.html

Γ. Το νερό και η ταλάντωση <https://ylikonet.gr/2021/12/05/to-νερό-και-η-ταλάντωση/>

Δ. Ενέργεια και Νερό (α΄) <http://photodentro.edu.gr/aggregator/lo/photodentro-lor-8521-2995> (β΄) <https://4myfiles.wordpress.com/2013/06/07/energeia/>

Για τις ιδιότητες του νερού, θα παρουσιαστεί η δομή του νερού και πώς αυτή συνδέεται με τις μοναδικές ιδιότητές του - όπως λ.χ. η υψηλή διαλυτικότητα και η ικανότητα να απορροφά θερμότητα. Για τις αλλαγές κατάστασης και την θερμότητα, θα εξηγηθεί πώς οι αλλαγές στη θερμοκρασία επηρεάζουν την κατάσταση του νερού (υγρό, αέριο, στερεό) και πώς αυτές οι αλλαγές συμβαίνουν στη φύση. Τέλος, το νερό συνδέεται με την ‘ενέργεια’ και αυτό μπορεί να φανεί σε διάφορες διαδικασίες - όπως λ.χ. η παραγωγή ενέργειας από υδροηλεκτρικά φράγματα.

Οι καταστάσεις του νερού σε σχέση με την θερμοκρασία

<https://4myfiles.wordpress.com/2013/04/14/22/>

- Δραστηριότητα 5η - Ακραία αστροφυσική έρευνα (15')

Παρουσίαση βίντεο

Τι χρειάζεται για να κάνεις ακραία αστροφυσική έρευνα Anil Ananthaswamy | INK Conference • December 2010

https://www.ted.com/talks/anil_ananthaswamy_what_it_takes_to_do_extreme_astrophysics/transcript?language=el

Η αστροφυσική συνδέεται με τη δημιουργία και την εξέλιξη του σύμπαντος, καθώς και την προέλευση των στοιχείων όπως το νερό. Μέσω ερωτήσεων μπορούμε να καθοδηγήσουμε τους μαθητές σε συζητήσεις σχετικά με το πώς η κατανόηση της αστροφυσικής μπορεί να διαμορφώσει την αντίληψή τους για τη ζωή και το νερό στο σύμπαν.

- Εργασία για το σπίτι

Οι μαθητές καλούνται να παράγουν γραπτό κείμενο 1-2 σελίδων (χωρίς τις Πηγές που θα χρησιμοποιήσουν) με κάποιο θέμα από τις παρακάτω Πηγές που να συνδέεται το νερό. Οι μαθητές να αναζητήσουν περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη σημασία του νερού σε διάφορες πτυχές της ζωής, της υγείας, του περιβάλλοντος κ.λπ. Μπορούν να παρουσιάσουν πρόσφατα γεγονότα ή προκλήσεις που σχετίζονται με την πρόσβαση στο νερό παγκοσμίως και πώς αυτό επηρεάζει κοινότητες ή να μοιραστούν προσωπικές τους εμπειρίες σχετικά με τη σημασία του νερού στη ζωή τους. (Οι μαθητές μπορούν να ενσωματώσουν δικές τους εικόνες, σχέδια ή φωτογραφίες, αποσπάσματα βιβλίων, λόγια σημαντικών ανθρώπων ή ποίηση.)

Πηγές:

1 . Νερό & Χημεία

(https://www.chemistry.uoc.gr/eclass/modules/document/file.php/CHEM-UNDER152/%CE%94%CE%B9%CE%B1%CE%BB%CE%AD%CE%BE%CE%B5%CE%B9%CF%82%202023/Biol_L04.pdf),

2. Νερό και Περιβάλλον

(<https://4myfiles.wordpress.com/2015/01/26/environment-stem-education/>
<https://www.golabz.eu/ils/παγκόσμια-κρίση-νερού-σχέδιο-διαχείρισης-ξηρασίας>),

3. Moon Village

(https://www.esa.int/About_Us/Ministerial_Council_2016/Moon_Village),

4. ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΤΙΚΕΣ ΒΑΣΕΙΣ ΣΤΟΥΣ ΠΛΑΝΗΤΕΣ

(<http://photodentro.edu.gr/aggregator/lo/photodentro-educationalvideo-8522-45>)

ΕΝΟΤΗΤΑ 3

- Ανασκόπηση, Σύνδεση με τα προηγούμενα

(Νερό → απαραίτητο στα έμβια όντα, Νερό → αποθήκη ενέργειας (10'))
(προτείνεται η χρήση digital whiteboard ώστε να καταγραφούν/ομαδοποιηθούν οι απόψεις και να προστεθεί οπτικοακουστικό υλικό και e-πόροι)

Κατά την ανασκόπηση, επανασυνδεόμαστε με τα κύρια θέματα που καλύφθηκαν στις προηγούμενες ενότητες. Επισημάνεται τη σημασία του νερού και πώς σχετίζεται με τη ζωή και την ενέργεια.

- Δραστηριότητα 6η - 'Αναλογικοί' Αστροναύτες (20')

Παρουσίαση βίντεο

The 'Analog Astronauts' training for the first Mars missions: RAZOR, CGTN Europe
<https://youtu.be/Lx-113qvaYk> (Analog Missions <https://www.nasa.gov/analog-missions>)

Εξετάζουμε πώς το νερό είναι ζωτικής σημασίας για την επιβίωση και την υγεία των αστροναυτών κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσής τους.

- Δραστηριότητα 7η - Συζήτηση: Ένα ταξίδι στον Άρη (10')

(προτείνεται η χρήση digital whiteboard ώστε να καταγραφούν/ομαδοποιηθούν οι απόψεις και να προστεθεί οπτικοακουστικό υλικό και e-πόροι)

Συζήτηση σχετικά με τις τεχνολογικές, φυσικές και ανθρώπινες προκλήσεις που σχετίζονται με τα ταξίδια στον Άρη. Ποιές είναι οι τελευταίες εξελίξεις στην εξερεύνηση του Διαστήματος και πώς αυτές επηρεάζουν τις προσπάθειες για ταξίδια στον Άρη.

- Εργασία για το σπίτι

Να αναζητηθούν πληροφορίες μέσω οι οποίες θα 'ελεγχθούν' και θα 'συγκριθούν' με τις πληροφορίες που μπορεί να δώσει το ChatGPT, όπως οι παρακάτω

"Οι αναλογικοί αστροναύτες συμμετέχουν σε προσομοιώσεις αποστολών που αναπαριστούν τις συνθήκες που θα αντιμετώπιζαν κατά τη διάρκεια ενός πραγματικού ταξιδιού στον Άρη. Αυτές οι προσομοιώσεις προορίζονται να δοκιμάσουν την ανθεκτικότητα των αστροναυτών και του εξοπλισμού τους σε ανάλογες συνθήκες.

Οι προσομοιώσεις περιλαμβάνουν συνήθως διάφορα στάδια, όπως η εκκίνηση, ο πτήση προς τον Άρη, η προσεδάφιση στην επιφάνεια του πλανήτη, καθώς και δραστηριότητες στο έδαφος. Ο σκοπός είναι να αξιολογηθεί η ικανότητα των αστροναυτών να αντεπεξέλθουν σε προβλήματα, να διαχειριστούν τους πόρους τους και να εκτελέσουν εργασίες ενώ βρίσκονται σε απομακρυσμένα και αντίξοα περιβάλλοντα.

Οι προσομοιώσεις αυτές είναι σημαντικές για την προετοιμασία των αστροναυτών και τη βελτίωση των τεχνολογιών που θα χρησιμοποιηθούν σε μελλοντικές ανθρώπινες αποστολές στον Άρη."

"Οι προσομοιώσεις ανθρώπινων αποστολών στον Άρη αντιμετωπίζουν πολλές προκλήσεις λόγω των ιδιαίτερων συνθηκών που επικρατούν στον Άρη και της απόστασης από τη Γη. Κάποιες από τις σημαντικότερες προκλήσεις περιλαμβάνουν:

1. Επικοινωνία και Καθυστερημένη Επικοινωνία: Λόγω του μεγάλου αποστάσεις μεταξύ της Γης και του Άρη, η επικοινωνία με τους αστροναύτες θα έχει σημαντική καθυστέρηση. Αυτό απαιτεί ανάπτυξη αυτόνομων συστημάτων και αποφάσεων.

2. Διαχείριση Πόρων: Οι αστροναύτες πρέπει να μπορούν να διαχειρίζονται τους περιορισμένους πόρους τους (όπως τροφή, νερό, ενέργεια) με μεγάλη αποδοτικότητα, καθώς δεν υπάρχει η δυνατότητα ανεφοδιασμού από τη Γη.

3. Κλιματικές Συνθήκες: Ο Άρης έχει έντονα καιρικά φαινόμενα, όπως οι θύελλες αμμοθύελλας. Οι αποστολές πρέπει να ανταπεξέλθουν σε αυτά τα φαινόμενα και να διασφαλίσουν την ασφάλεια των αστροναυτών και του εξοπλισμού.

4. Υγειονομικές Προκλήσεις: Οι αστροναύτες πρέπει να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα υγείας που μπορεί να προκύψουν κατά τη διάρκεια μιας μακράς αποστολής, όπως η επίδραση της μικροβιολογίας του χώρου στην υγεία τους.

5. Ψυχολογική Αντοχή: Η μακρά διάρκεια της αποστολής και η απομόνωση μπορεί να αποτελέσουν πρόκληση για τη ψυχολογική αντοχή των αστροναυτών. Είναι σημαντικό να αναπτυχθούν μέθοδοι για τη διατήρηση της ψυχολογικής υγείας.

Η αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων απαιτεί προηγμένες τεχνολογίες, εξαιρετική κατάρτιση των αστροναυτών και στρατηγική συνεργασία μεταξύ των διαφόρων επιστημονικών και τεχνολογικών κλάδων."

